

НОВИ САД - На данашњи дан 1854. године пуштена је у рад прва железничка пруга на територији Србије. Повезивала је Белу Цркву са данашњим румунским делом Баната, при чему је коришћена коњска вуча, а од новембра 1856. и локомотиве с парном вучом. На територији данашње Србије налазио се део пруге у дужини од свега 27 километара.

Данас је четвртак, 20. август 2026. До краја године има 133 дана.

1741 - Руски морепловац данског порекла Витус Јонас Беринг открио је Аљаску. По њему је назван мореуз који раздваја Аљаску од азијског копна.

1847 - Рођен је пољски писац Александер Гловацки, познат као Болеслав Прус, најзначајнији пољски реалиста. У делима је писао о борби Пољака против германизације, а у листу "Куријер варшавски" објављивао врло читане хронике. Дела: романи "Лутка", "Вал се враћа", "Мртва стража", "Еманципована жена", "Фараон", збирке приповедака "Станар поткровља", "Јакубов сан", "Балска хаљина", "Проклета срећа", "Ситнице", "Вечерње приповетке".

1849 - Рођен је француски историчар Ернест Дени, оснивач Словенског института у Паризу. Био је професор на универзитету Сорбона, у Паризу, и бавио се историјом и културом Словена. Посебно му је био занимљив покрет Хусита у Чешкој, историја Словака, али се бавио и српском културом и прошлошћу. Покренуо је часописе "Чешка нација" и "Свет Словена". Дела: "Велика Србија", "Од Вардара до Соче", "О почецима феудализма код Чеха", "Крај чешке независности".

1854 - Умро је немачки филозоф Фридрих Вилхелм Шелинг, са Имануелом Кантом, Јоханом Фихтеом и Фридрихом Хегелом творац немачке идеалистичке школе. Дела:

"Идеје за филозофију природе", "О светској души", "Први нацрт система природне филозофије", "Трансцедентални идеализам", "Предавања о филозофији уметности", "Излагање мог система филозофије", "Бруно или о природном и божанском принципу ствари", "Филозофија и религија", "Истраживање суштине људске слободе", "Филозофија митологије".

1860 - Рођен је француски државник Рејмон Поенкаре, председник Француске од 1913. до 1920. Предводио је Француску у критично време Првог светског рата. Био је члан Француске академије "бесмртних". Као шеф владе 1912. одлучујуће је допринео одређивању политике Француске у светском сукобу који је почео две године касније. На челу владе је поново био од 1922. до 1924. и од 1926. до 1929. Током рата и на послератним мировним конференцијама подржавао је интересе Србије.

1872 - Престао је да излази лист "Даница", најзначајнији књижевни часопис српског романтизма, који је од фебруара 1860. три пута месечно штампан у Новом Саду. Лист је покренуо и уређивао српски писац и правник Ђорђе Поповић познат по надимку Даничар. Даница је окупљала младе српске песнике романтичаре, Јакова Игњатовића, Ђуру Јакшића, Јована Јовановића Змаја, Лазу Костића који су сви од реда оставили огроман траг у српској култури.

1873 - Умро је српски писац Јосиф Веселић. Рођен је у Ђакову у Славонији, завршио је католичку богословију, затим долази у Србију, где је прешао у православље. Радио је као судски чиновник, телеграфиста и најзад професор гимназије у Крагујевцу (ботаника). Дела: "Реч у своје време", "Опис манастира у Србији", "Вођарство", "Домаћи лекар", "Поњатија о телеграфу", у рукопису му је остало дело: "Глас Србина".

1877 - Рођен је српски књижевни критичар и историчар књижевности Јован Скерлић, професор Београдског универзитета, члан Српске краљевске академије, најутицајнији критичар свог времена. Дипломирао је на Великој школи у Београду и докторирао у Лозани. Пресудно је утицао на српску литературу, борећи се за реализам и веродостојност књижевног дела. Прве радове објавио је у сатиричним и социјалистичким листовима, а затим се вискреном критиком, али често бескомпромисном и искључивом, оглашавао у "Српском књижевном гласнику", који је од 1905. до 1907. уређивао с Павлом Поповићем, а потом сам до смрти. По личном опредељењу Скерлић је био изразити социјалиста, односно социјалдемократа, познат као веома принципијелан у том смислу. Дела: расправе и студије "Поглед на данашњу француску књижевност", "Уништење естетике и демократизација уметности", "Француски романтичари и српска народна поезија", "Српска књижевност у ХВИИИ веку", "Омладина и њена књижевност",

"Историја нове српске књижевности", "Јаков Игњатовић", "Светозар Марковић", краће студије, критике и прикази сакупљени у више књига под насловом "Писци и књиге".

1884 - После четири године градње, свечано је отворена зграда Београдске железничке станице са које је ускоро кренуо први воз на тек изграђеној прузи Београд - Ниш. Главни инвеститор и извођач радова био је један француски инвестициони фонд, а радове је надзирао српски архитекта Драгиша Милутиновић, син писца Симе Милутиновића Сарајлије. Истог дана пуштен је у рад и железнички мост који је спајао Београд и Земун. Стајао је на шест камених стубова и био је дугачак 462 метара. Срушен је у Првом светском рату, обновљен 1919. и поново срушен 1941.

1901 - Рођен је италијански писац Салваторе Квазимодо, песник усамљености, добитник Нобелове награде за књижевност 1959. Дела: збирке песама "Воде и земље", "Дати и имати", "Мирис еукалиптуса", "А вече је ту", "Живот није сан", "Утопљена обоа", "Право и лажно зелено", "Недостижна земља", есеј "Песник и политичар".

1914 - Немачка војска је у Првом светском рату после жестоких борби и неочекивано јаког отпора белгијских трупа заузела Брисел.

1922 - Рођен је Богдан Богдановић, архитекта, универзитетски професор, члан САНУ. Извесно време био је градоначелник Београда. Аутор је великог броја споменика посвећених жртвама и борцима у Другом светском рату (Јасеновац, Мостар, Бела Црква, Јеврејске жртве, Београд). Објавио 26 књига на српском и немачком, стручних и публицистичких. Дела: "Залудна мистрија", "Урбанистичке митологеме", "Урбс и Логос", "Уклети неимар".

1929 - Рођен је Миодраг Радовановић Мргуд, српски глумац. У Београду је првобитно студирао славистику и агрономију, а завршио је Позоришну академију, доцније преименовану у Факултет драмских уметности. Први ангажман добио је 1952. у Југословенском драмском позоришту. Остварио је 154 улоге у позоришту, на филму и телевизијским форматима. Посебно је упамћен по улози Шицера у филму, потом серији "Салаш у малом риту" али и по низу других улога попут Либекера у "Балкан експресу", Николе Пашића у "Колубарској бици", Спиридона у "Боју на Косову", Доситеја Обрадовића у серији "Вук Караџић".

1940 - У Сиудад Мексику, где је живео као политички изгнаник, Лав Троцки један од лидера Октобарске револуције, смртно је рањен. Умро је наредног дана. Према општем уверењу иза атентата је стајао Стаљин, а атентатор је био један шпански комуниста.

1941 - Рођен је Слободан Милошевић, дугогодишњи председник Србије и Савезне Републике Југославије. По образовању правник, након дугогодишње каријере у привреди, током 80-их 20. века доспео је у сам врх политичке номенклатуре тадашње Југославије. Иницијатор је промене уставног положаја аутономних покрајина унутар Србије. Централна је личност српске политике 90-их 20. века.

1942 - Рођен је Ајсак Хејс, амерички соул музичар. Био је певач, композитор и аутор песама. Његова најпознатија нумера је тема из филма "Шафт" за коју је 1972. године добио "Греми" и "Оскара" за најбољу оригиналну музику за филм. Хејс је деценијама битно утицао на "црну" музику у САД, попут соул хитова 60-их, диско музику 70-их или филмску и реп музику 80-их и 90-их. Свирао је за Отиса Рединга и друге славне музичаре. Албумом "Hot Buttered Soul" 1969. постао је звезда. Године 2002. уврштен је "Хол славних". Бавио се и глумом и позајмљивао је, између осталог, глас у чувеној анимираној ТВ серији "South Park".

1944 - Рођен је индијски државник Рацив Ганди, председник владе Индије од 1984. до новембра 1989, када је поражен на изборима. Убијен је 21. маја 1991. у атентату током предизборне кампање, поделивши тако судбину мајке Индире која је током обављања функције председника владе убијена у атентату 1984.

1953 - Француске колонијалне трупе обориле су с престола мароканског султана Сидија Мохамеда бен Јусефа.

1960 - Афричка држава Сенегал повукла се из Федерације Мали, заједнице формиране 1959. с Француским Суданом (садашњи Мали) и прогласила независност, с првим председником Леополдом Сенгором на челу.

1961 - На врхунцу "хладног рата" између Истока и Запада, на граници између Источног и Западног Берлина, источнонемачке власти су почеле да подижу зид дужине 40 километара.

1968 - Совјетска армија и трупе осталих земаља Варшавског пакта, изузев Румуније, прешле су границу Чехословачке пред поноћ, започевши инвазију с циљем гушења "Прашког пролећа". Покушај реформи у оквиру социјалистичког система у тадашњој Чехословачкој предводио је лидер КП Александар Дубчек.

1975 - Амерички васионски брод "Викинг I" лансиран је ка Марсу, на који је доспео у јулу 1976.

1980 - Италијански алпиниста немачког порекла Рајнхолд Меснер први је успео да се сам попне на највиши врх света Монт Еверест, без употребе кисеоника.

1991 - Скупштина совјетске балтичке републике Естоније објавила је пуну независност од Москве.

1994 - Умро је српски филмски режисер и писац Александар Петровић. Филмски стваралац који је смелошћу третирања осетљивих тема и оригиналним остварењима прославио српски филм у свету. Припадао је такозваном "црном таласу" српског односно југословенског филма седамдесетих година 20. века, због чега је био мета идеолошких сумњичења. Дела: краткометражни филмови "Лет над мочваром", "Петар Добровић", "Путеви", играни "Дани", "Двоје", "Три", "Скупљачи перја" (награда на Канском фестивалу), "Биће скоро пропаст света", "Маестро и Маргарита", "Групни портрет с дамом", "Сеобе", есеји "Нови филм".

1995 - У најгорој несрећи у историји индијске железнице, погинуло је најмање 350 особа приликом судара два воза у Фирозабаду на северу Индије. Судар је изазван изненадним заустављањем једног воза који је ударио хиндуистичку свету животињу - краву.

1995 - Умро је Хуго Прат, прослављени италијански стрип аутор и илустратор. Детињство и рану младост делом је провео по италијанским колонијама у Источној Африци, и у Аргентини, и то га је трајно обележило. Његова дела, необична мешавина цртачке умешности и поетског дара, сматрају се највишим донетима девете уметности. Аутор је чувеног Корта Малтезеа, који је доживео небројена издања, широм света. Више

епизода је екранизовано, након Пратове смрти. Остала дела: "Пустињске шкорпије", "Наредник Кирк", "Ана из џунгле", "Језуита Џо", "Сент Егзепери", "Макумба".

1996 - У удесу транспортног авиона типа "Иљушин 76" руске компаније "Спер ерлајнз" близу писте београдског аеродрома у Сурчину, погинуло је свих 12 лица који су се у њему налазили. Претходно је авион, који је из Београда полетео ка Малти, због отказивања навигационе опреме и система радио веза, кружио у ваздуху око три сата, покушавајући да се ослободи горива, али је приликом принудног слетања промашио писту.

1998 - Американци су крстарећим ракетама напали једну фабрику у Судану и неколико полигона за војну обуку у Авганистану, тврдећи да су мете повезане с терористичким нападима на амбасаде САД у Кенији и Танзанији 13 дана раније, када је погинуло најмање 226 особа.

2003 - Либија је почела исплату 2,7 милијарди долара одштете породицама 270 жртава "Пан Америкеновог" авиона 1988. изнад Локербија у Шкотској. Либијска влада је била оптужена да је одговорна за ту експлозију.

2006 - Умро је Александар Петровић, најбољи српски атлетски стручњак. Из његовог окриља израсли су асови међународног ранга, као што су: Вера Николић, светска рекордерка на 800 м (2:02,2 мин), Снежана Пајкић, европска првакиња на 1.500 м 1990. у Сплиту, Драган Здравковић, државни рекордер и шампион на 1.500 м.

2007 - Преминуо је Бранимир Живојиновић, преводилац, књижевник. Рођен је у Београду, у породици истакнутих интелектуалаца. Био је професор на Филолошком факултету (Одсек за германистику) и уредник у Српској књижевној задрузи. Један је од оснивача Удружења књижевних преводилаца Србије и први добитник најугледније преводилачке награде "Милош Н. Ђурић" за 1968. Објавио је четири песничке збирке и шест антологија немачке и светске лирике. Са немачког, енглеског, француског и руског преводио је Гетеа, Шекспира, Шилера, Новалиса, Хајнеа, Рилкеа, Ничеа, Милтона, Љермонтова, Бодлера, Целана, Ахматову, Кафку, Музила, Хесеа, Мана, Канетија... Задужио је српску културу и преводима великих теоријских дела из историографије, социологије, теорије права, психологије, теорије књижевности. Одликован је највишим државним и стручним наградама, па и Крстом СР Немачке за заслуге.

2008 - Укупно 147 особа је погинуло када је авион типа "Md-82" компаније "Спенер" слетео с писте, приликом покушаја полетања са аеродрома у Мадриду ка Лас Палмасу на Канарским острвима. У авиону шпанске авиокомпаније "Спенер" која је у власништву скандинавског авиопревозника "САС" налазило се 164 путника и девет чланова посаде.

2020 - Умро је Марко Поповић, археолог. Највише се бавио профаном и сакралном архитектуром средњовековне Србије. Проучавао је средњовековне градове, посебно развој војне архитектуре. Руководио је истраживања тврђава у Смедереву, Београду, Расу и другде.

2020 - Умро је Бранко Костић, члан и последњи челник Председништва Југославије (СФРЈ), од децембра 1991. до јуна 1992. године, као вршилац дужности. По образовању економиста, Костић је био универзитетски професор и политичар. Дужност председника Председништва Социјалистичке Републике Црне Горе обављао је од марта 1989. до децембра 1990.

2022 - Убијена је Дарја Дугина, новинарка, кћерка познатог руског мислиоца Александра Дугина. Погинула је у експлозији на домак Москве, код места Бољшој Вјазми. Вероватна мета је био сам Александар Дугин, пошто је Дарја те вечери возила очев аутомобил. Дарја (29) је марта 2022. доспела на америчку листу санкционисаних Руса као уредник сајта Уједињени свет (UWI). Иза атентата су, по свему судећи, стајале украјинске службе.

(Танјуг)